

Sygn. akt II UK 368/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku T. Spółka z o.o. z siedzibą w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanych: W. G., M. P i S. Ltd Spółka z o.o. z siedzibą w B.
o podstawę wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 19 maja 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Gdańsku
z dnia 17 września 2013 r., sygn. akt III AUa 82/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze szczególnym, co potwierdza przepis art. 398¹ § 1 i § 2 k.p.c. oraz reprezentatywne piśmiennictwo. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przytoczone przesłanki ustawowe stanowią, więc obligatoryjny i nieodzowny element oceny w tym stadium postępowania kasacyjnego. Badanie ich na podstawie i w zakresie, przedstawionego w skardze kasacyjnej, uzasadnienia

wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania doprowadziło Sąd Najwyższy do konkluzji, że w sprawie nie wystąpiła żadna z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W szczególności nie formułuje ona w istocie zagadnienia prawnego w sposób, jaki oczekiwałby tego Sąd Najwyższy, nie jest też w świetle wywodów skargi kwestią wymagającą rozstrzygnięcia ani wykładni wskazanych przepisów ani zasady ich stosowania. W sprawie nie występują także wymagające rozstrzygnięcia zagadnienia proceduralne. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji należy uznać za prawidłowe. Ponadto skarga ta nie wskazuje w dostatecznym stopniu naruszenia wyrokiem Sądu drugiej instancji prawa; uzasadnienie tego wyroku odpowiada wymaganiom art. 328 § 2 k.p.c. - wyjaśnia podstawę faktyczną i prawną rozstrzygnięcia.

Skarżąca z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzając, że w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: „W sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych polegająca na ustaleniu jakie kryteria powinny być spełnione, aby można było przyjąć, iż konkretna umowa cywilnoprawna winna być objęta pracowniczym ubezpieczeniem społecznym (...)” oraz „ W sprawie zachodzi ponadto potrzeba interpretacji przepisu art. 68 ust. 1 pkt 7-8 w związku z przepisem art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 Konstytucji RP, polegająca na ustaleniu czy czynności, jakie podejmuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym wydawanie Biuletynu Informacyjnego (art. 68 ust. 1 pkt 7-8 ustawy), są czynnościami z zakresu administracji publicznej, które są wiążące dla płatnika, a stosowanie się przez płatnika do błędnego pouczenia zawartego w takim Biuletynie zamieszczonym na oficjalnej stronie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych powoduje, że nie może zostać wydana decyzja skutkująca dla niego negatywnymi konsekwencjami (...)”.

Należy przypomnieć, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych

podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Także przesłanka potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów nie została należycie uzasadniona. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) zachodzi wtedy, kiedy jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź, kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

W oparciu o powyższe uznać należy, że skarga kasacyjna nie spełnia kryteriów przyjęcia jej do rozpoznania. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tej kwestii zostało już utrwalone. Z regulacją art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych koresponduje unormowanie zawarte w art. 18 ust. 1a i w art. 20 ust. 1 tej ustawy, dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro bowiem w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy, mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 18 ust. 1a i następnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w postawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem tych składek, w myśl art. 4 pkt 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest pracodawca, który jest zobowiązany uwzględniać w podstawie wymiaru składek za swoich pracowników także przychody uzyskiwane przez tych pracowników z tytułu umów cywilnoprawnych, o ile prace w ramach tych umów wykonują w warunkach objętych dyspozycją art. 8 ust. 2a tej ustawy. Jednolite stanowisko w tej kwestii zostało zaprezentowane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824, z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727 oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266). Nadmienić należy, że, jak zaznaczył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 226), *ratio legis* wprowadzenia regulacji art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych było dążenie do ograniczenia korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, a to celem ominięcia w ten sposób ograniczeń wynikających z ochronnych przepisów prawa pracy (m.in. w zakresie czasu pracy) oraz obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów. Chodziło również o ochronę pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w

trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tychże pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). W cytowanym wyroku Sąd Najwyższy odniósł się także szczegółowo do mogących w praktyce występować trudności w pozyskiwaniu przez pracodawcę wiedzy o wysokości przychodu pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią dla ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, uznając, że w takich sytuacjach pracodawca ma prawo domagania się tego rodzaju informacji przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy. Powołane w skardze kasacyjnej argumenty prawne w istocie stanowią polemikę z ustalonym stanem faktycznym w niniejszej sprawie przez Sąd drugiej instancji. Ponadto skarżąca powołując się na oczywistość naruszenia prawa przez zaskarżone orzeczenie, obowiązana była wykazać kwalifikowaną postać tego naruszenia, widocznego „od razu” przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Sformułowany wyżej wniosek nie spełnia tego wymogu. Sąd drugiej instancji sprostął zadaniu wynikającemu z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Podstawa faktyczna i prawna rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji stanowi logiczną całość, w stopniu umożliwiającym przeprowadzenie kontroli kasacyjnej.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ k.p.c.